

Ruokolahden kunta

KONSERNIOHJE

Kh 28.8.2017 / § 47
Kv 16.10.2017 / § 27

Sisällysluettelo

1	Konserniohjeen tarkoitus	2
2	Soveltamisala	2
3	Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	3
4	Konserniohjeen sitovuus	3
5	Kunnan toimielinten toimivallan jako konserniohjauksessa	3
6	Konserniraportointi	4
6.1	Toiminnan ja talouden suunnittelu	4
6.2	Raportoinnin sisältö.....	4
7	Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta	5
8	Tytäryhteisöjen hallitukseen nimeäminen	5
9	Toimintaohjeiden antaminen tytäryhteisöjen hallintoelimiin nimetyille kunnan edustajille	6
10	Tytäryhteisön velvollisuus konserniohjauksen pyytämiseen	6
11	Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	7
12	Tiedottaminen kuntakonsernia koskevista asioista	7
13	Keskittetyt konsernitoiminnot	7
13.1	Vieraan pääoman hankinta	7
13.2	Varojen sijoittaminen	8
13.3	Henkilöstöpolitiikka	8
13.4	Hankinnat	8
14	Kuntakonsernin tarkastus.....	8
14.1	Ulkoisen tarkastus.....	8
14.2	Sisäinen tarkastus.....	8
15	Konserniyhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	9

RUOKOLAHDEN KUNNAN KONSERNIOHJE

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 16.10.2017

1 Konserniohjeen tarkoitus

Konserniyhteisöt toteuttavat kunnan kannalta strategisesti tärkeää toimintaa, kunnalle muutoin kuuluvaa palvelutoimintaa tai tukevat sitä. Lisäksi yhteisöt voivat hallita kunnan kannalta merkittävää omaisuutta tai niillä on strateginen merkitys kunnan kehittämiseksi. Kuntien välinen yhteistoiminta voidaan myös järjestää yhtiömuotoon.

Konserniohjaus on kuntakonsernin johdon (kunnanhallitus ja kunnanjohtaja) väline konsernin toimintayksiköiden konsernin edun huomioon ottavaan, tehokkaaseen ja tulokselliseen ohjaukseen. Tämä toteutetaan omistajaohjauksella.

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

2 Soveltamisala

Konserniohje koskee Ruokolahden kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.¹

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyrittystä ja osakkuusyrittystä.²

Mahdollisissa kuntakonserniin kuuluvissa kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä ja säätiöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan.

Luettelo konserniin kuuluvista yhteisöistä on konserniohjeen liitteenä. Jos konsernirakenteessa tapahtuu muutoksia, liite päivitetään tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä.

¹ Kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä (kohdeyritys), jos

- kirjanpitovelvollisella on enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen;

- kirjanpitovelvollisella on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänestusemmistö; tai

- kirjanpitovelvollinen muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä

² Omistusyhteisyrittys = kirjanpitovelvollisen konserniin kuulumaton kotimainen tai ulkomainen yritys, jossa kirjanpitovelvollisella on sellainen omistusosuus, joka luo kirjanpitovelvollisen ja yrityksen välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään kirjanpitovelvollisen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yrityksen toimintaa. Jollei kirjanpitovelvollinen muuta näytä, yritystä pidetään omistusyhteisyrittysenä, jos kirjanpitovelvollisella on vähintään viidesosa yrityksen osakepääomasta tai vastaavasta pääomasta.

Osakkuusyrittys = omistusyhteisyrittys, jossa kirjanpitovelvollisella on vähintään viidennes ja enintään puolet omistusyhteisyrittysen osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Jos kirjanpitovelvollisella on äänimäärästä viidennes tai tätä pienempi osa sekä huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, omistusyhteisyrittystä pidetään osakkuusyrittysenä, jollei kirjanpitovelvollinen muuta näytä

3 Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Valtuusto päättää konserniohjeesta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

4 Konserniohjeen sitovuus

Tätä konserniohjetta sovelletaan kuntakonsernissa sen jälkeen kun valtuusto on hyväksynyt ohjeen, jollei tytäryhteisöjä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide olisi omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernijohdolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5 Kunnan toimielinten toimivallan jako konserniohjauksessa

Valtuusto

- määrittelee kunnan strategiset linjaukset
- määrittelee strategisten linjausten perusteella kunnan konserniohjauksen
- vahvistaa tytäryhteisöjen omistajapolitiikan kannalta keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet
- hyväksyy konserniohjeen.

Kunnanhallitus

- toimii konsernihallituksena
- vastaa valtuustolle sen asettamien strategisten linjausten täytäntöönpanosta konsernissa
- nimeää edustajat tytäryhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin ja vastaaviin toimielimiin
- raportoi valtuustolle tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta vähintään kerran vuodessa kunnan tilinpäätöksen yhteydessä
- antaa tarvittaessa valtuustolle selvityksiä tytäryhtiöiden toiminnasta
- antaa tarvittaessa ohjeet yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimielimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin
- vastaa kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanjohtaja

- toimii konsernijohtajana
- johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan omistajapolitiikkaa
- seuraa kokonaisuutena tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle
- vastaa kokonaisvaltaisesta yhteistyöstä tytäryhteisöjen johdon kanssa
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle
- valmistelee tytäryhteisöjä koskevat asiat kunnanhallitukselle
- tukee kunnanhallitusta kuntakonsernin johtamisen ja valvonnan sekä riskienhallinnan järjestämisessä
- vastaa kunnanhallituksen alaisena konserniohjauksen toteuttamisen edellyttämien vastuiden määrittelystä.

6 Konserniraportointi

6.1 Toiminnan ja talouden suunnittelu

Valtuusto vahvistaa kunnan talousarvion yhteydessä omistajapolitiikan kannalta keskeiset tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa tavoitteiden asettamista koskevat ohjeet tytäryhteisöille.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kunnalle sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja muun muassa tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tytäryhteisön hallitus hyväksyy tytäryhteisön talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteineen ja investointiohjelmineen. Talousarvioon tulee sisällyttää toiminnanohjauksen kannalta keskeiset mittarit ja tunnusluvut, joilla tytäryhteisön toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa arvioidaan.

Yksityiskohtaiset ohjeet tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien rakenteesta ja aikataulusta antaa tarvittaessa kunnanjohtaja.

6.2 Raportoinnin sisältö

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Kunnan kokonaan omistamien tytäryhteisöjen tilanteesta raportoidaan kunnanhallitukselle vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen valmistuttua. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle. Jos tytäryhteisön liikevaihto ylittää 0,5 miljoonaa euroa tai sen taseen loppusumma on yli 0,5 miljoonaa euroa, tytäryhteisöjen tulee antaa kunnanhallitukselle tilinpäätöksen yhteydessä raportti yhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehitymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Raportoinnista kunnanhallitukselle vastaavat tytäryhteisöjen hallitusten puheenjohtajat tai toimitusjohtajat.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpilotapaa. Taloussihteerin tulee antaa tarvittaessa ohjeet kirjanpidon järjestämisestä.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten siten, että konsernitilinpäätös saadaan valmiiksi maaliskuun loppuun mennessä. Taloussihteerin tulee antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Riippumatta yhteisökohtaisten ohjeiden sisällöstä ja aikataulusta, jokainen tytäryhteisö on velvollinen raportoinnissaan oma-aloitteisesti huolehtimaan siitä, että raportit sisältävät olennaisen tiedon yhteisön ja koko kuntakonsernin riskienhallinnan sekä tavoitteiden ja taloudellisen aseman seurannan kannalta.

7 Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta

Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestäminen kuuluu yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle. Konsernitasolla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjaamisesta sekä valvonnasta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden mukaisia. Tytäryhteisöjen tulee raportoida konsernijohtolle riskienhallinnan toimivuudesta ja riittävydestä sekä merkittävistä riskeistä. Raportointi on tehtävä viipymättä, jos merkittävän riskin realisoituminen on todennäköistä. Kunnanhallitus ohjaa tarvittaessa tytäryhteisöjä riskien hallintatoimenpiteissä.

Tytäryhteisöt noudattavat kunnan riskien vakuuttamisen periaatteita.

8 Tytäryhteisöjen hallitukseen nimeäminen

Edustajien valinta tytäryhteisöjen päätöksentekokoelimiin on merkittävin omistajaohjauksen yksittäinen toimenpide. Kuntalain velvoittavien säännösten mukaan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanon tulee mahdollistaa tytäryhteisön tehtävien tehokas hoitaminen.

Säännösten perusteella erityisesti markkinoilla toimiminen ja kannattavan liiketoiminnan johtaminen edellyttävät hallituksen jäseniltä tytäryhteisön toimialan tuntemuksen

lisäksi riittävää liiketoiminnan ja talouden osaamista sekä kykyä ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimitetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonais-edun näkökulmasta perusteltua.

Tasa-arvolain mukaan, jos kuntaenemmistöisellä yhtiöllä on hallintoneuvosto, johtokunta tai muu luottamushenkilöistä koostuva johto- tai hallintoelin (esim. osakeyhtiön hallitus), toimielimessä tulee olla tasapuolisesti sekä naisia että miehiä.

Kunnanhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallitukseen.

9 Toimintaohjeiden antaminen tytäryhteisöjen hallintoelimiin nimetyille kunnan edustajille

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeet kuntaa tytäryhteisöjen hallintoelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kunnanhallituksen nimeämien edustajien tehtävänä on arvioida asiakohtaisesti toimintaohjeiden tarvetta.

Edustajan tulee pyytää kunnanhallituksen toimintaohje kuitenkin aina, kun käsiteltävänä on merkittäviä taloudellisia riskejä koskeva tai periaatteellisesti merkittävä asia, ellei yhteisö ole erikseen pyytänyt konserniohjausta.

Toimintaohjeita annettaessa noudatetaan julkisuuslainsäädännön liike- ja ammattisalaisuuksia koskevia salassapitovelvoitetta.

10 Tytäryhteisön velvollisuus konserniohjauksen pyytämiseen

Tytäryhteisöjen johdon velvollisuus omistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen ennen erityisen merkittävien päätösten tekemistä on tytäryhteisön hallituksella, toimitusjohtajalla tai vastaavalla toimielimellä. Tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun merkittävästä asiasta tehdään päätös hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksessa.

Tytäryhteisöjen tulee pyytää konsernijohtoon ennakkokannanotto ainakin seuraavista toimenpiteistä:

- tytäryhteisön perustaminen
- olennaiselta osin kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista poikkeava yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja tämän työehdoista ja palkkausjärjestelmästä päättäminen
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- hallituksen jäsenten valinta
- toiminnan olennainen laajentaminen tai supistaminen tai muuttaminen
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- toimintaan nähden merkittävän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat

- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhteisöä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- periaatteelliset tai taloudellisesti poikkeuksellisen merkittävät sopimukset, muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhteisön ja sen osakkeenomistajan tai hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhteisön tehtäväksi
- sidotun oman pääoman tai vastaavan erän määrän muuttaminen
- yhtiökokoukselle tehtävä tavanomaisesta poikkeava voitonjakoehdotus
- konkurssiin, selvitystilaan tai saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

11 Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja ja asiakirjoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

12 Tiedottaminen kuntakonsernia koskevista asioista

Tytäryhteisön tai säätiön on oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa.

Tytäryhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Kun kunta tiedottaa toiminnasta, tytäryhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnanjohtajan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

13 Keskitetyt konsernitoiminnot

13.1 Vieraan pääoman hankinta

Tytäryhteisöt neuvottelevat tarvittaessa konsernijohtajan kanssa rahoituksen suunnittelusta ja järjestämisestä.

13.2 Varojen sijoittaminen

Kunnan ja tytäryhteisön välisistä sisäisistä kassalainoista päättää kunnanjohtaja 1 miljoonaa euroon saakka. Kassalainan korko määräytyy sijoituspäivän 12 kuukauden euribor-koron mukaan ilman marginaalia.

Kunnanhallitus antaa tytäryhteisöille toimintaohjeet tapauskohtaisesti, jos tytäryhteisössä käsiteltävä asia vaatii oman pääoman ehtoista sijoitusta tai vakuutta tai muuta vastaavaa sitoumusta.

Tytäryhteisön kassavarojen sijoittamisesta on neuvoteltava konsernijohdon kanssa. Varojen sijoittaminen on tehtävä tuottavasti ja turvaavasti. Sijoittamisessa ei saa ottaa sellaista riskiä, joka vaarantaa sijoitettavan pääoman. Sijoituspäätös ei myöskään saa vaarantaa maksuvalmiutta, joka on arvioitu maksuvalmiussuunnitelmalla tai muulla tavoin.

13.3 Henkilöstöpolitiikka

Kunnan kokonaan omistamien tytäryhteisöjen tulee henkilöstöpolitiikassaan noudattaa kunnan henkilöstölinjauksia.

Johdon palkan ja palkkaetujen määrittely edellyttää yhteisön hallituksen etukäteisneuvotteluja kunnanhallituksen kanssa.

Kunnanhallitus antaa ohjeet työnantajana järjestäytymisestä.

13.4 Hankinnat

Tytäryhteisöt noudattavat soveltuvin osin kunnan hankintaohjetta. Kunnan kanssa tehtävistä yhteishankinnoista neuvotellaan erikseen.

Tytäryhteisöt voivat osallistua maakunnallisen hankintapalvelujen järjestämiin hankintojen kilpailutuksiin.

14 Kuntakonsernin tarkastus

14.1 Ulkoinen tarkastus

Kunnan kokonaan omistaman tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö. Kaikkiin kunnan kokonaan omistamiin tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

14.2 Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa kunnan normaalia johtamista. Sisäisestä tarkastuksesta huolehtivat toimialajohtajat ja taloussihteeri, joilla on oikeus saada yhteisön hallitukselta ja toimitusjohtajalta kunnan toimintaan kohdistuvien tarkastustehtävien edellyttämät tiedot ja asiakirjat ja kuulla tarvittavia henkilöitä. Yhtiön johdon tulee ilmoittaa,

mikäli pyydetyt tiedot kuuluvat liikesalaisuuksien piiriin tai jos pyydettyjä tietoja ei voida jostain syystä antaa. Kieltäytyminen tietojen antamisesta tulee perustella.

Toimialajohtajilla ja taloussihteerillä on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. He eivät saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta viranomaisessa tai tehtävän hoitaminen viranomaisen lukuun on päättynyt (JulkisuusL 23 §).

15 Konserniyhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Hyvän hallinto- ja johtamistavan tarkoituksena on edistää omistaja-arvon kehittymistä ja suojaamista sekä luottamusta yrityksen, sen omistajien ja eri sidosryhmien välillä. Kunnan tytäryhteisöjen tulee noudattaa hyvän hallinnon ja johtamisen periaatteita sekä hyvää liiketapaa siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveen liiketoimintaperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti konsernin kokonaisuutena turvaten.

LIITE KONSERNIOHJEESEEN x.x.2017**LUETTELO KONSERNIYHTEISÖISTÄ**

Kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

Ruokolahden Vuokratalot Oy
As Oy Elvinkulma
As Oy Veikkojenpolku

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyrittäystä ja osakkuusyrittäystä. Kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

As Oy Tapiontie 28
As Oy Sudenkolo

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
Etelä-Karjalan liitto